Nitraattiasetuksen valvonta, Kuusjoki, lannan ja lannoitteiden levitys

Rakennus- ja ympäristölautakunta 04.11.2026 § 134
5587/11.03.03.00/2026

Valmistelija

ympäristönsuojelupäällikkö, Heidi Veck, heidi.veck@salo.fi, 044 778 7800

Ympäristönsuojeluun on valitettu usean vuoden ajan Kuusjoen taajaman ympäristössä tapahtuvasta lannan levityksestä. Valituksissa lannan levittäjäksi on ilmoitettu Eevan maatilat Oy. Eevan maatilat Oy:n kanssa on keskusteltu puhelimitse lannan levityksestä vuosittain.

13.-21.9.2026 ympäristönsuojeluun toimitettiin sähköpostitse 11 kpl kirjallisia valituksia Eevan maatilat Oy:n toiminnasta lannan ja orgaanisen lannoitteen levityksen yhteydessä. Valituksissa vaaditaan että ympäristönsuojelu lopettaa lietteenlevityksellä tehtävän kiusaamisen. Saadut viestit ovat oheismateriaalina.

Säännökset

Lannan ja orgaanisten lannoitteiden levitystä ohjaa Valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (1250/2014) eli Nitraattiasetus. Asetuksen 10 §:ssä sanotaan mm.:

Lannoitteet on levitettävä pellolle siten, että valumia vesiin ei tapahdu eikä pohjamaan tiivistymisvaaraa ole. Lannoituksessa on otettava huomioon keskimääräinen satotaso, viljelyvyöhyke, kasvinvuorotus ja maalaji.

Lannan ja orgaanisten lannoitevalmisteiden levittäminen pellolle on kielletty marraskuun alusta maaliskuun loppuun.

Lannoitteita ei saa levittää lumipeitteiseen tai routaantuneeseen eikä veden kyllästämään maahan.

Kuivalantaa ja orgaanisia lannoitevalmisteita, joiden kuiva-ainepitoisuus on vähintään 30 prosenttia, voidaan levitysaikana säilyttää pellolla enintään neljä viikkoa levitystä odottamassa.

Pellon pintaan levitetty lanta ja orgaaniset lannoitevalmisteet on muokattava maahan vuorokauden sisällä levityksestä, lukuun ottamatta levitystä kasvustoon letkulevittimellä tai hajalevityksenä.

Kasvipeitteisenä talven yli pidettäville peltolohkoille lantaa ja orgaanista lannoitevalmistetta saa syyskuun 15. päivästä eteenpäin levittää vain sijoittamalla, ellei kyseessä ole syksyllä kylvettävän kasvin kylvöä edeltävä lannan levitys.

Lannoitus on kielletty viisi metriä lähempänä vesistöä. Seuraavan viiden metrin vyöhykkeellä vesistöstä lannan ja orgaanisten lannoitevalmisteiden pintalevitys on kielletty, ellei peltoa muokata vuorokauden kuluessa levityksestä. Edellä mainitut lannoitus- ja pintalevityskiellot eivät kuitenkaan estä kotieläinten laiduntamista kyseisillä alueilla.

Peltolohkon osilla, joiden kaltevuus on vähintään 15 prosenttia, lietelannan, virtsan ja nestemäisten orgaanisten lannoitevalmisteiden levittäminen muulla tavoin kuin sijoittamalla on aina kielletty. Kalteville peltolohkon osille levitettävät muut lannat ja orgaaniset lannoitevalmisteet on muokattava maahan kahdentoista tunnin sisällä levityksestä.

Talousveden hankintaan käytettävien kaivojen ja lähteiden ympärille on jätettävä maaston korkeussuhteista, kaivon rakenteesta ja maalajista riippuen vähintään 30–100 metrin levyinen vyöhyke, jota ei lannoiteta lannalla ja orgaanisilla lannoitevalmisteilla.

Asian käsittely

Ympäristönsuojelutarkastaja kävi Kuusjoella 15.9.2026 valitusten jälkeen tarkastamassa muokkauksen toteutumista. Huomautettavaa ei löytynyt. Muistio on oheismateriaalina.

Lupa- ja valvontaviraston nitraattiasetuksen asiantuntijalta kysyttiin, miten lannoitteen muokkaamisen käytettävissä oleva vuorokausi lasketaan. Lupa- ja valvontavirasto vastasi, että vuorokauden laskenta aloitetaan siitä hetkestä, kun levitys lohkolla aloitetaan.

Eevan maatilat Oy:lle lähetettiin selvityspyyntö ja vastinepyyntö valituksista. Eevan maatilat Oy on antanut selvityksen ja vastineen 5.10.2026. Vastineessa todetaan mm.:

Kyseisellä alueella on huomattava määrä maatiloja, jotka levittävät myös lannoitteita pelloille, mikä on erittäin hyvä asia sillä ympäristöministeriökin kannustaa kiertotalouden edistämiseen. Maatalous ja varsinkin kotieläintalous on hyvin valvottua toimintaa. Esimerkkinä voin mainita, että tänä vuonna meillä on ollut peltovalvontaa, jonne olen toimittanut 290-sivua lohkokirjanpitoa, eläinlääkäri käy kahden kuukauden välein, on ollut työsuojelutarkastusta, palotarkastusta, ympäristönsuojelutarkastusta, satelliittivalvontaa, sähkötarkastusta jne. Luulisi, että näissä viranomaistoimenpiteissä olisi löytynyt jotain huomautettavaa, jos sitä olisi.

Maatila toimii Somerolla, Kuusjoella, Koskella TL, Kiikalassa Perttelissä ja Suomusjärvellä. Kuusjoen alueella lantaa on levitetty kiinteistöille:734-690-2-42, 734-690-1-5, 734-690-2-19. Levitykset on tehty kaikkien sääntöjen ja määräysten mukaisesti niin kuin aikaisemminkin. Levityksen tekee joko urakoitsija tai se tehdään itse. Levitys tapahtuu traktorilla, jonka perässä on lietettä levittävä-, multaava vaunu tai apulannan pintalevitin. Kasvinsuojelu tehdään ajettavalla ruiskulla ja kalkki levitetään traktorin perässä vedettävällä kalkkivaunulla. Orgaaniset lannoitteet mullataan mahdollisimman nopeasti, jotta typpeä ei pääse haihtumaan ilmaan ja jos kelit ovat otolliset niin myös kylvö pyritään tekemään jo seuraavana päivänä. Tilalla on käytössä monipuolinen multaus/muokkauskalusto jota käytetään tilanteen mukaan keliolosuhteet ja määräykset huomioiden. Vastine on oheismateriaalina.

Mahdollisia toimenpiteitä lietteen levityksestä aiheutuvien hajuhaittojen torjumiseksi

Lietteen levitystä voisi rajoittaa esimerkiksi ympäristönsuojelumääräyksillä, jolloin kiellettäisiin lannan ja orgaanisten lannoitteiden käyttö Kuusjoen keskustan ympärillä olevilla kiinteistöillä. Tämä pakottaisi viljelijät käyttämään kemiallisia lannoitteita ja vaikeuttaisi luomuviljelijöiden mahdollisuuksia lannoittaa peltojaan. Se sotisi vastaan myös valtakunnallista tavoitetta saada ravinteet kiertoon. Voimakkain hajuhaitta voisi vähentyä, mutta lannanlevityskaudella lannan haju kulkee pitkiäkin matkoja, joten hajuttomaksi Kuusjoen keskustaa ei saa tälläkään toimella.

Lannan levityksen vuorokauden muokkausajan valvonta vaatisi lannanlevittäjän raportointia levityksen aloittamisesta ja lopettamisesta tietyllä lohkolla tai tarkastajien päivystämistä peltoalueella muokkausaikojen valvomiseksi. Jos muokkausaika ylittyy, ainoa toimenpide, minkä ympäristönsuojeluviranomainen voi tehdä kehotuksen

lisäksi, on ilmoittaa asiasta maataloustukia valvovalle viranomaiselle tai poliisille esitutkintaa varten. Valvontaa tehtäisiin siis vain rangaistuksen saamista varten, hajuhaittaan se vaikuttaisi vasta mahdollisesti seuraavana vuonna. Näin ollen aktiivinen muokkausajan valvonta ei ole järkevää ympäristönsuojeluviranomaisen resurssien käyttöä. Asiasta huomauttaminen puhelimitse on yleensä saanut lannan levittäjät huomioimaan asian seuraavilla levityskerroilla.

Valmistelijan ehdotus

Rakennus- ja ympäristölautakunta toteaa, että saatujen tietojen perusteella Eevan maatilat Oy on pääosin toiminut lannanlevityksessä säännösten mukaisesti ja lautakunnalla ei ole syytä puuttua toimintaan. Lannan ja orgaanisten lannoitteiden levityksestä aiheutuu tilapäistä hajuhaittaa, joka voi säästä riippuen olla voimakaskin, mutta tilapäisyydestä johtuen sitä ei voi pitää kohtuuttomana rasituksena, kun otetaan huomioon Kuusjoen taajaman sijainti maatalousalueen ympäröimänä. Lautakunta kuitenkin kehottaa Eevan maatilat Oy:tä kiinnittämään erityistä huomiota siihen, että levityksen ja muokkauksen välinen aika ei ylitä nitraattiasetuksessa annettuja aikoja.

Muutoksen haku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Esittelijä

Rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja

Päätösehdotus

Rakennus- ja ympäristölautakunta toteaa, että saatujen tietojen perusteella Eevan maatilat Oy on pääosin toiminut lannanlevityksessä säännösten mukaisesti ja lautakunnalla ei ole syytä puuttua toimintaan. Lannan ja orgaanisten lannoitteiden levityksestä aiheutuu tilapäistä hajuhaittaa, joka voi säästä riippuen olla voimakaskin, mutta tilapäisyydestä johtuen sitä ei voi pitää kohtuuttomana rasituksena, kun otetaan huomioon Kuusjoen taajaman sijainti maatalousalueen ympäröimänä. Lautakunta kuitenkin kehottaa Eevan maatilat Oy:tä kiinnittämään erityistä huomiota siihen, että levityksen ja muokkauksen välinen aika ei ylitä nitraattiasetuksessa annettuja aikoja.

Päätöksen perustelut, sovelletut oikeusohjeet ja muutoksenhaku ilmenevät valmistelusta.

Päätös

Merkittiin, että Miko Kakko poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana klo 19.00.

Rakennus- ja ympäristölautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Tiedoksianto

Asianosaiset